

BẢN TIN: THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN PHÁI SINH VIỆT NAM

QUÝ III/2022

A. Bối cảnh kinh tế vĩ mô

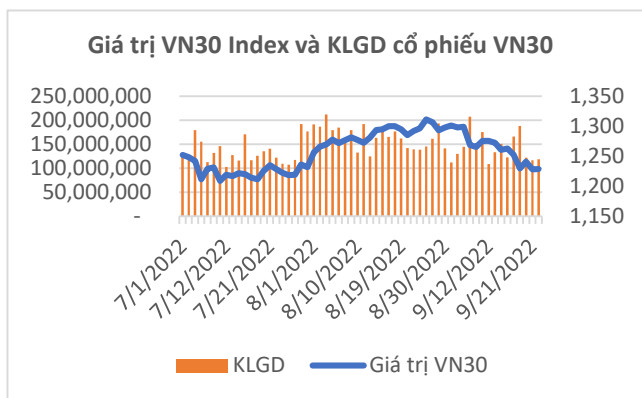
*** Suy thoái kinh tế là cụm từ được nói đến thường xuyên hơn bởi các Tổ chức, chuyên gia uy tín thế giới trong bất kỳ bản phân tích, nhận định nào của mình trong Quý III/2022. Nếu như Quý II/2022 suy thoái kinh tế mới chỉ được nhìn nhận như một yếu tố nguy cơ thì sang Quý III/2022 nguy cơ này đã dần trở thành hiện thực. Một trong số các dữ liệu kinh tế quan trọng và được quan tâm nhiều nhất lúc này là lạm phát không những chưa tạo đỉnh như các dự báo đưa ra trước đó, mà còn liên tiếp diễn biến rất khó lường, chỉ hoặc là giảm nhẹ so với tháng liền trước nhưng cao hơn dự báo, hoặc thậm chí lập đỉnh mới trong Quý III/2022. Tại Mỹ và các quốc gia EU, lạm phát cao (lạm phát tháng 8/2022 khu vực đồng Euro tăng lên mức cao kỷ lục 9,1% so với cùng kỳ năm trước; lạm phát tháng 8/2022 của Mỹ tăng 8,3% - tuy thấp hơn mức tăng 8,5% của tháng liền trước nhưng cao hơn dự báo), dẫn đến áp lực tăng lãi suất của các NHTW (FED tiếp tục tăng lãi suất lần thứ 5 liên tiếp thêm 75 điểm cơ bản vào ngày 21/9/2022, nâng mức lãi suất lên 3 ÷ 3.25% và dự kiến chưa dừng lại...) đang gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến tốc độ phục hồi kinh tế thế giới, gây bất ổn và rủi ro trên quy mô toàn cầu. Trong bối cảnh đó, hầu hết các tổ chức quốc tế đều hạ dự báo tăng trưởng toàn cầu năm 2022 so với dự báo đã đưa ra trước đó: Fitch Ratings đã cắt giảm mạnh dự báo tăng trưởng, theo đó GDP toàn cầu năm 2022 được dự báo tăng 2,4%, điều chỉnh giảm 50 điểm cơ bản so với dự báo đưa ra trong tháng 6/2022; Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế (OECD) nhận định kinh tế toàn cầu mất đà tăng trưởng trong năm 2022; OECD vẫn giữ nguyên dự báo tăng trưởng của thế giới trong năm 2022 (so với dự báo trong tháng 6/2022), ở mức 3%, nhưng hạ dự báo tăng trưởng toàn cầu năm 2023 xuống mức 2,2% (giảm 0,6 điểm phần trăm so với dự báo trong tháng 6/2022); Ngân hàng Thế giới dự báo tăng trưởng toàn cầu năm 2022 giảm đáng kể, từ mức 4,1% trong dự báo vào thời điểm đầu năm 2022 xuống còn 2,8% trong dự báo tháng 8/2022.

Về tình hình trong nước, theo Báo cáo của Tổng cục Thống kê, tổng sản phẩm trong nước (GDP) Quý III/2022 ước tính tăng 13,67% so với cùng kỳ năm trước, trên một mức nền so sánh rất thấp (GDP Quý III/2021 giảm -6,17% do tác động tiêu cực của đại dịch Covid-19). Theo đó, GDP 9 tháng đầu năm 2022 tăng 8,83% so với cùng kỳ năm trước, là mức tăng cao nhất của 9 tháng tính từ 2011 đến nay, các hoạt động sản xuất kinh doanh dần lấy lại đà tăng trưởng, chính sách phục hồi và phát triển kinh tế - xã hội của Chính phủ đã phát huy hiệu quả. CPI bình quân Quý III/2022 tăng 3,32% so với quý III/2021. Bình quân 9 tháng năm nay, CPI tăng 2,73% so với cùng kỳ năm trước; lạm phát cơ bản tăng 1,88%. World Bank và IMF, trong báo cáo mới nhất của mình, đã nâng dự báo tăng trưởng GDP năm 2022 của Việt Nam lên mức 7 ÷ 7,5%, dẫn đầu khu vực Châu Á – Thái Bình Dương. Đáng chú ý, trước áp lực tăng lãi suất liên tiếp của FED, ngày 22/9/2022, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đã quyết định tăng một loạt lãi suất điều hành thêm 100 điểm cơ bản (1%) nhằm bình ổn thị trường ngoại hối trước sức ép tăng giá mạnh của đồng Đô la Mỹ (USD).

*** Trong Quý III/2022, TTCK toàn cầu vẫn tiếp tục biến động mạnh theo hướng cân bằng (phục hồi mạnh trong nửa đầu quý và sụt giảm mạnh trở lại trong nửa cuối quý) vẫn do tác động của tổng hợp các yếu tố nguy cơ cả hiện hữu lẫn tiềm tàng trước đây, các chỉ số chính như Dow Jones, S&P 500, Nasdaq, DAX, FTSE 100, CAC 40, Euro Stoxx 50, Hang Seng, KOSPI... thậm chí còn thiết lập mức đáy thấp mới khi kết thúc Quý III/2022.

Latest World Economic Outlook Growth Projections

(real GDP, annual percent change)	PROJECTIONS		
	2021	2022	2023
World Output	6.0	3.2	2.7
Advanced Economies	5.2	2.4	1.1
United States	5.7	1.6	1.0
Euro Area	5.2	3.1	0.5
Germany	2.6	1.5	-0.3
France	6.8	2.5	0.7
Italy	6.6	3.2	-0.2
Spain	5.1	4.3	1.2
Japan	1.7	1.7	1.6
United Kingdom	7.4	3.6	0.3
Canada	4.5	3.3	1.5
Other Advanced Economies	5.3	2.8	2.3

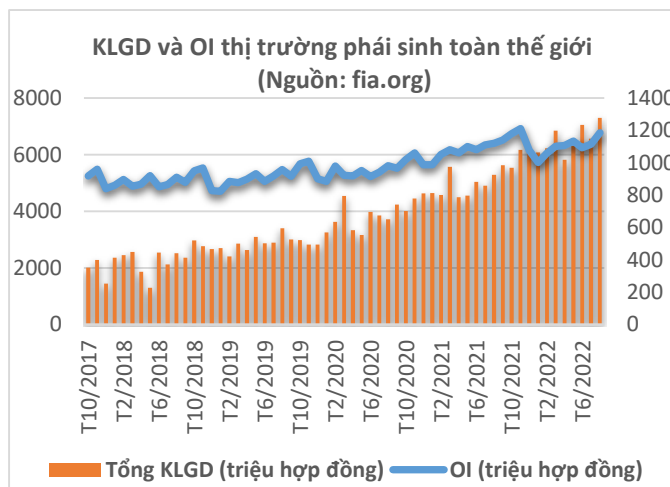
Trong Quý III/2022, chỉ số VN-Index và VN30 biến động khá đồng pha với Chứng khoán Thế giới khi biến động mạnh theo hướng cân bằng với việc phục hồi mạnh trong nửa đầu quý và sụt giảm mạnh trở lại tạo đáy thấp mới trong nửa cuối quý. Mức dao động trong khoảng 1.295,12 điểm (mức cao nhất, ngày 26/8/2022) ÷ 1.099,44 điểm (mức thấp nhất, ngày 30/9/2022) đối với VN-Index và 1.320,16 điểm (mức cao nhất, ngày 26/8/2022) ÷ 1.128,57 điểm (mức thấp nhất, ngày 30/9/2022) đối với VN30. Nếu tính theo giá đóng cửa, thì Phiên giao dịch ngày 30/9/2022, VN-Index đóng cửa tại 1.132,11 điểm, giảm - 5,47% so với giá đóng cửa phiên giao dịch cuối

cùng của Quý II/2022 (1.197,60 điểm), trong khi đó VN30 đạt 1.152,01 điểm giảm -7,76% so với giá đóng cửa phiên giao dịch cuối cùng của Quý II/2022 (1.248,92 điểm). KLGD rổ VN30 đạt trung bình hơn 147,1 triệu CP/phiên, giảm nhẹ -0,94% so với bình quân Quý II/2022.

*** Trên thị trường phái sinh toàn cầu, theo số liệu của FIA, tổng KLGD trong tháng 08/2022 đạt 7,3 tỷ hợp đồng, tăng 11,2% so với tháng 07/2022 và tăng 38,1% so với tháng 8/2021. Đây là tháng có KLGD kỷ lục từ trước tới nay, cao hơn mức 6,85 tỷ hợp đồng vào tháng 3/2022. Phần lớn giao dịch đến từ các hợp đồng phái sinh trên chỉ số cổ phiếu (chiếm 78,3% tổng KLGD). OI cuối tháng 08/2022 là 1,19 tỷ hợp đồng. Điều này cho thấy nhu cầu và mức độ gia tăng trong hoạt động phòng vệ rủi ro của nhà đầu tư khi các tài sản cơ sở (chỉ số cổ phiếu) biến động mạnh theo hướng tiêu cực.

Tiêu điểm Phái sinh thế giới:

- Ngày 19/7/2022, FIA đã ban hành sách trắng (tài liệu hướng dẫn) về vai trò của các công ty bù trừ trên thị trường phái sinh.
- Ngày 22/9/2022, FIA công bố báo cáo giao dịch chứng khoán phái sinh tháng 8/2022 toàn cầu với kỷ lục 7,3 tỷ hợp đồng được giao dịch.
- Ngày 27 ÷ 29/9/2022: WFE tổ chức hội nghị thường niên tại Sở Giao dịch Chứng khoán Malta với các chủ đề như phục hồi sau đại dịch, thanh khoản của thị trường, sự phát triển công nghệ, xây dựng cơ sở hạ tầng của thị trường trong tương lai ...
- Ngày 29/9/2022: BNP Paribas được Global Capital vinh danh là “nhà phái sinh toàn cầu năm 2022”.
- Ngày 30/9/2022, FIA và ISDA đã cùng phản hồi cho Cơ quan Thị trường và Chứng khoán Châu Âu (ESMA) về chứng cứ cho các hoạt động tiền phòng ngừa rủi ro.

B. Thị trường chứng khoán phái sinh Việt Nam

1. Sự kiện nổi bật

- Ngày 29/8/2022, Sở Giao dịch Chứng khoán Việt Nam có Quyết định số 618/QĐ-SGDVN về việc ban hành Quy định hòa giải tranh chấp liên quan đến giao dịch chứng khoán giữa các thành viên của Sở Giao dịch Chứng khoán Việt Nam.
- Trung tâm lưu ký chứng khoán Việt Nam ban hành các Quy chế mới sau đây:
 - Ngày 19/8/2022: Quyết định số 109/QĐ-VSD về việc ban hành Quy chế hoạt động bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán tại VSD, thay thế Quyết định số 211/QĐ-VSD ngày 18/12/2015; và Quyết định số 110/QĐ-VSD về việc ban hành quy chế thành viên lưu ký tại VSD, thay thế Quyết định số 112/QĐ-VSD ngày 23/8/2021. Hai Quy chế mới này được ban hành với mục đích chính là rút ngắn thời gian giao dịch chứng khoán (cổ phiếu, chứng chỉ quỹ, chứng quyền có bảo đảm), qua đó mang lại lợi ích tốt hơn cho nhà đầu tư và thị trường, khi nhà đầu tư có thể bán chứng khoán mua ngày T+0 ngay trong phiên giao dịch chiều ngày T+2 thay vì chờ đến ngày T+3 như trước đây.

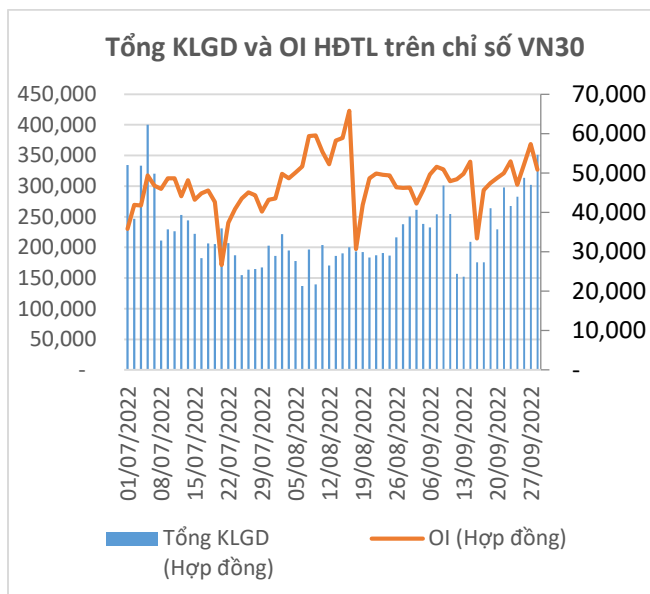
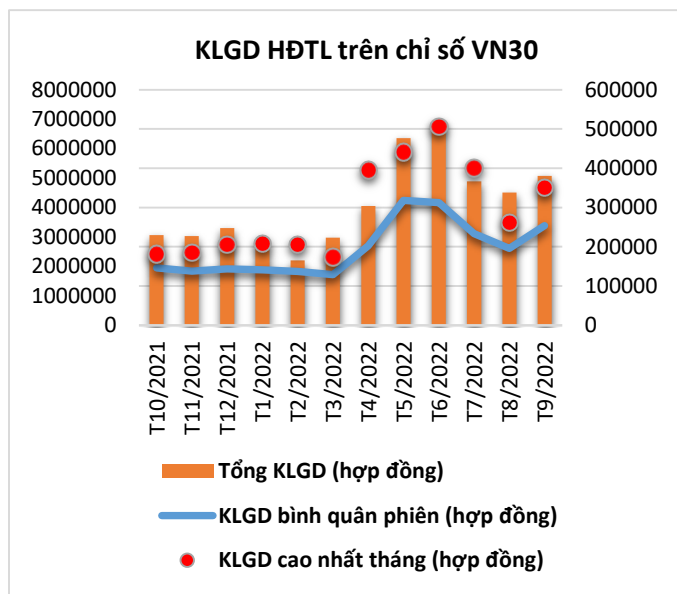
- Ngày 09/9/2022: Quyết định số 115/QĐ-VSD về việc ban hành Quy chế quản lý và sử dụng quỹ bù trừ cho thị trường chứng khoán phái sinh tại Trung tâm Lưu ký Chứng khoán Việt Nam, thay thế Quyết định số 97/QĐ-VSD ngày 23 tháng 3 năm 2017 của Tổng Giám đốc Trung tâm Lưu ký Chứng khoán Việt Nam về việc ban hành Quy chế quản lý và sử dụng Quỹ bù trừ, và Quyết định sửa đổi số 145/QĐ-VSD ngày 04 tháng 8 năm 2017. Quy chế mới này đánh dấu bước đổi mới căn bản trong quy định về quản lý và sử dụng quỹ bù trừ cho thị trường chứng khoán phái sinh tại VSD, vừa bao quát một cách đầy đủ hơn, vừa cụ thể hóa được các phạm vi như: mục đích hoạt động, nguồn thu, các nội dung chi; tài sản, tỷ lệ đóng góp Quỹ; phương thức đánh giá quy mô Quỹ; sử dụng, hoàn trả số tiền đã sử dụng từ Quỹ bù trừ, quản lý tách biệt, hoàn trả tài sản đóng góp Quỹ bù trừ,... cho đến quyền và nghĩa vụ của các bên liên quan. Đặc biệt, Quy chế mới này đã bám sát và cập nhật theo qui định tại Thông tư số 58/2021/TT-BTC ngày 12/7/2021 của Bộ Tài chính hướng dẫn một số điều của Nghị định số 158/2020/NĐ-CP ngày 31/12/2020 của Chính phủ về chứng khoán phái sinh và thị trường chứng khoán phái sinh.

*** Cùng với tình trạng giao dịch cân bằng kém sôi động trên TTCK Cơ sở, trong Quý III/2022, TTCKPS Việt Nam giao dịch cũng kém sôi động, suy giảm so với Quý II/2022 với tổng KLGD giảm hơn -16,26%. Tổng KLGD toàn thị trường đạt hơn 14,474 triệu hợp đồng, KLGD bình quân đạt 226.149 hợp đồng/phiên.

2. HĐTL Chỉ số VN30

Tổng số phiên giao dịch trong quý: 64 phiên.

KLGD cao nhất trong Quý III/2022 đạt 400.160 hợp đồng vào ngày 06/7/2022.

3. HĐTL TPCP 5 năm

- Tổng số phiên giao dịch trong quý: 64 phiên
- Trong Quý III/2022, tổng KLGD của HĐTL TPCP 5 năm là 38.222 hợp đồng, OI cuối quý là 0 hợp đồng.

4. HĐTL TPCP 10 năm

- Tổng số phiên giao dịch trong quý: 64 phiên
- Trong quý III/2022, tổng KLGD của HĐTL TPCP 10 năm là 4.000 hợp đồng, OI cuối quý là 0 hợp đồng.

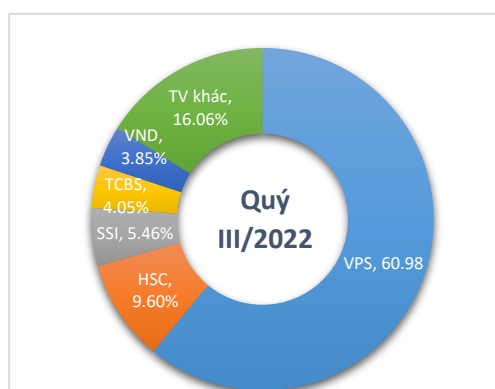
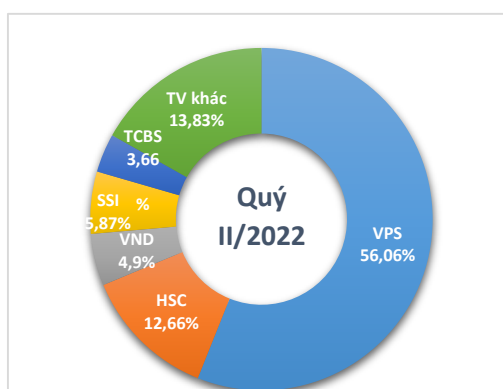
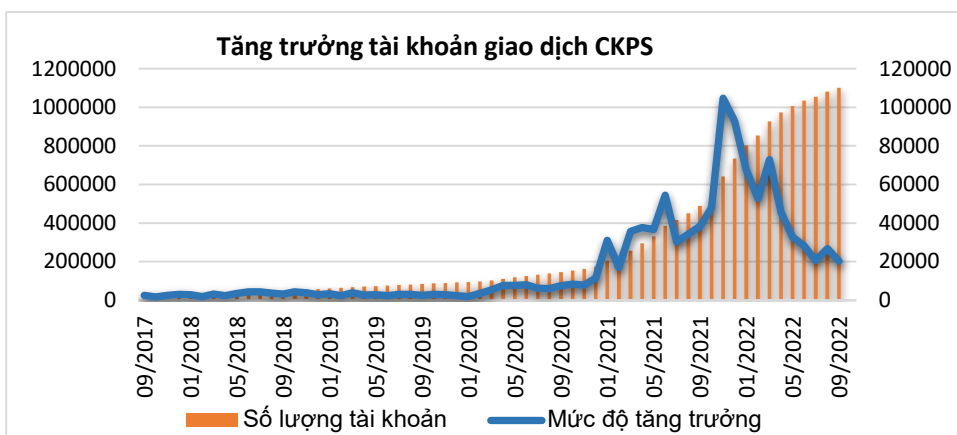
5. Cơ cấu nhà đầu tư TTCKPS

Số lượng các tài khoản giao dịch mở trên TTCKPS duy trì đà tăng trưởng bền vững kể từ thời điểm khai trương thị trường năm 2017. Tuy nhiên, trong Quý III/2022, số lượng tài khoản mở mới đã cho thấy sự chững lại và suy giảm mức độ tăng trưởng. Đến hết Quý III/2022, số lượng các tài khoản trên TTCKPS đạt 1.101.704 tài khoản.

6. Thị phần môi giới CKPS

Tính đến hết ngày 30/9/2022, TTCKPS Việt

Nam có 23 CTCK thành viên. Trong Quý III/2022, top 5 thị phần môi giới trên TTCKPS gồm VPS, HSC, SSI, TCBS và VND.

C. Thông tin tham khảo

- <https://www.fia.org/resources/fia-publishes-white-paper-role-clearing-firms-futures-markets>
- <https://www.fia.org/resources/fia-isda-respond-esma-call-evidence-pre-hedging>
- <https://www.world-exchanges.org/storage/app/uploads/public/633/db6/924/633db6924060f088697496.pdf>
- <https://www.fia.org/resources/etd-volume-august-2022>
- [Lạm phát khu vực đồng euro lập kỷ lục - VnExpress Kinh doanh](#)
- [Tổng quan dự báo tình hình kinh tế thế giới Quý III và cả năm 2022 – General Statistics Office of Vietnam \(gso.gov.vn\)](#)
- [Báo cáo tình hình kinh tế – xã hội quý III và 9 tháng năm 2022 – General Statistics Office of Vietnam \(gso.gov.vn\)](#)
- <https://vtv.vn/kinh-te/imf-ha-du-bao-tang-truong-toan-cau-20221012090141518.htm>
- <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/10/11/world-economic-outlook-october-2022>
- <https://www.investing.com/indices/major-indices>
- https://www.fia.org/data-resources?utm_source=FIASWeb&utm_medium=Top

*** Miễn trừ trách nhiệm pháp lý:

Tài liệu này thuộc bản quyền sở hữu trí tuệ của Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội (HNX). Việc sao chép hay in ấn lại một phần hay toàn bộ tài liệu này nhằm mục đích thương mại hoặc bất kỳ mục đích gì mà không được phép của Sở Giao dịch Chứng khoán Hà Nội đều bị coi là vi phạm bản quyền và bị ngăn cấm.

Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội sẽ tiến hành mọi biện pháp cần thiết để đảm bảo tính chính xác của tài liệu. Các sai sót, nếu có, sẽ được điều chỉnh phù hợp. Tuy nhiên, các thông tin trong tài liệu này không phải tư vấn giao dịch và không đưa ra bất kỳ khuyến nghị đầu tư nào liên quan đến (các) sản phẩm được đề cập ở đây. HNX không chịu trách nhiệm đối với các thiệt hại trực tiếp, gián tiếp, vật chất hoặc phi vật chất có thể phát sinh từ việc sử dụng những thông tin trên.

Tất cả các luật và quy định hiện hành, từ các cơ quan có thẩm quyền trong và ngoài nước, phải được tuân thủ khi truy cập và giao dịch trên các thị trường tương ứng.